

ไฟอำนาจ

ชอบทความนี้ดูง่าย ๆ สั้น ๆ และดูเหมือนจะกระชับดี แต่สำหรับความหมายนั้น คงไม่่ง่ายที่จะคาดเดาสาระสำคัญของบทความนี้ เพราะไฟอำนาจไม่ได้ชัดเจนเหมือนไฟฉาย ไฟฟ้า ไฟป่า ไฟในเตา หรือไฟในตัว หากท่านจะเดาความหมายตามนัยของภาษาไทยว่า อำนาจนั้นไม่ต่างอะไรกับไฟที่ต้องใช้มันด้วยความระมัดระวัง เนื้อหาสาระก็น่าจะเกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจของผู้ที่มีอำนาจในบ้านในเมืองนี้ แต่นั่นก็ยังไม่ใช่นะ เนื้อหาสาระที่ผู้เขียนจะกล่าวถึงในบทความนี้ เพราะแท้ที่จริงแล้ว ผู้เขียนต้องการจะกล่าวถึงไฟที่มีอำนาจจริงๆ ซึ่งไม่มีอยู่ในประเทศไทย แต่เราต้องข้ามแม่น้ำโขงไปดูที่ฝั่งประเทศลาว

เพราะที่นั่น เราจะได้เห็นไฟอำนาจที่เป็นของจริง

ไฟอำนาจ ที่มีอยู่ในประเทศลาวนั้น มีติดตั้งอยู่ทั่วไปตามจุดตัดของถนนในเมืองหรือชุมชนที่มีการจราจรหนาแน่น มันสามารถสั่งให้รถยนต์และยานพาหนะต่างๆ บนถนนเคลื่อนตัว ชะลอตัว และหยุดได้ตามชื่อ (อำนาจ) ซึ่งก็คือ **ไฟเขียวไฟแดง** ที่เราเรียกกันอย่างชาวบ้านๆ นั่นเอง

มันเป็นชื่อที่เข้าใจกันได้โดยรูปลักษณ์ แม้ชื่อนี้จะขาดไฟเหลืองไปสีหนึ่งก็ตามที หรือบ้างก็เรียกกันว่า **ไฟจราจร** แม้มันจะไม่เกี่ยวข้องกับไฟที่ป้ายตามด่านตรวจของเจ้าหน้าที่จราจร แต่มันก็เป็นชื่อที่เข้าใจกันดีว่าเป็นไฟอะไร และถ้าจะเรียกให้ถูกต้องอย่างเป็นทางการก็ต้องเรียกว่า **ไฟสัญญาณจราจร** ซึ่งไม่ค่อยมีใครเรียกชื่อนี้เช่นเดียวกับชื่ออื่นๆ ที่ใช้เป็นทางการ

ในบ้านเราไม่เรียก ไฟสัญญาณจราจรว่าไฟอำนาจเหมือนอย่างเพื่อนบ้าน ทั้งๆ ที่ชื่อนี้ให้ความหมายได้อย่างตรงไปตรงมา ทำให้อาจสันนิษฐานได้ว่า ผู้บัญญัติศัพท์คำนี้ขึ้นมาคงคาดการณไว้ล่วงหน้า (กว่าร้อยปี) แล้วว่า ไฟสัญญาณจราจรในบ้านเราคงไม่มีอำนาจอย่างบ้านอื่นเมืองอื่นเขา ซึ่งก็พิสูจน์ให้เห็นได้แล้วในปัจจุบัน เพราะแทบไม่มีรถยนต์หรือจักรยานยนต์คันไหนชะลอตัวเมื่อผู้ขับขี่เห็นสัญญาณไฟเหลือง (เตือน) ส่วนใหญ่ก็จะเหยียบ (บิด) คันเร่งเพื่อไปให้พ้นๆ แยกนั้น

แม้แต่สัญญาณไฟแดงก็แทบไม่มีรถคันไหนหยุด หากถนนด้านที่มีสัญญาณไฟเขียวว่างอยู่และไม่มีเจ้าหน้าที่มายืนให้เห็นกันจะจะ และแม้บางครั้งจะมีเจ้าหน้าที่จราจรยืนปฏิบัติหน้าที่อยู่ตามแยกต่างๆ ที่มีไฟสัญญาณจราจร แต่ก็ยังมีคนฝ่าสัญญาณไฟแดงไปเป็นประจำ และถึงแม้สัญญาณไฟเขียวจะสว่างอย่างชัดเจน แต่ก็ไม่มีใครเชื่อว่าจะสามารถออกรถไปได้ในทันที

ส่วนใหญ่จะต้องรอให้แน่ใจก่อนว่า บนถนนด้านที่มีสัญญาณไฟแดงสว่างแล้วนั้นไม่มีรถคันไหนแล่นตามมาอีก

สถานการณ์ดังกล่าวนี้พบเห็นได้ทั่วไปในเมืองใหญ่ๆ ที่มีการจราจรหนาแน่น หากสถานการณ์ดังกล่าวนี้เกิดบนถนนรอบเมืองหรือถนนเลี่ยงเมืองที่ยาวนานมักวิ่งกันด้วยความเร็วสูง การไม่ชะลอรถหรือหยุดรถตามสัญญาณไฟจราจรอย่างเคร่งครัดมักเป็นสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุที่ร้ายแรงเสมอๆ แต่ถ้าสถานการณ์เดียวกันนี้เกิดบนถนนในตัวเมือง การไม่ชะลอรถหรือหยุดรถตามสัญญาณไฟจราจรมักเป็นสาเหตุของปัญหาการติดขัดที่ไม่ควรระมัด

กล่าวคือ หากรถที่ฝ่าไฟแดงไม่สามารถผ่านแยกนั้นไปได้เนื่องจากมีอุบัติเหตุหรือมีรถขวางรถติดอยู่ข้างหน้า ทำให้ต้องจอดคาอยู่กลางแยก รถที่อยู่ด้านสัญญาณไฟเขียวก็จะผ่านไปไม่ได้ด้วยเช่นกัน แม้จำนวนรถบนถนนเส้นนั้นจะมีไม่มาก แต่จำนวนรถก็จะค่อยๆ สะสมมากขึ้นๆ และในที่สุดการจราจรบนถนนเส้นนั้นก็จะติดขัดตามไปด้วย

ยิ่งถ้าสถานการณ์เช่นนี้ ไม่มีรถคันใดยอมเสียสละจอดรถอดสัญญาณไฟเขียวรอบใหม่ การจราจรแยกนั้นก็จะต้องติดหนึ่กอย่างแสนสาหัสโดยไม่อาจหลีกเลี่ยง การเบียดการแย่งชิงจึงหวั่นกันจนโกลาหลก็จะมีให้เห็นอย่างไม่ควรจะได้เห็น เพราะโดยมากไม่ค่อยมีใครยอมใคร

ปัญหาการเกิดอุบัติเหตุจากการกระทบกระทั่งกันทั้งระหว่างรถระหว่างผู้ขับขี่ก็ตามมาอย่างที่ไม่ควรเกิด

สถานการณ์ดังกล่าวข้างต้นคงจะไม่เกิดขึ้น ถ้าผู้ใช้รถใช้ถนนต่างรักษากฎ กติกา และมารยาทในการขับขี่อย่างเคร่งครัด อีกทั้งเจ้าหน้าที่ผู้ที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายจราจรไม่ปล่อยให้พลละเลยจนกลายเป็นความเคยชิน แต่ปัจจุบันสถานการณ์เช่นนี้น่าจะเกินเลยความเคยชินไปแล้ว หรืออาจจะเรียกว่าเป็นประเพณีในการขับขี่ผ่านแยกที่มีสัญญาณไฟจราจรไปแล้วก็เป็นได้

นั่นคือ ผู้ขับขี่ที่ได้สัญญาณไฟเขียวจะต้องรอนกว่ารถที่ได้สัญญาณไฟแดงจะผ่านไปจนหมดโดยสงบ (จ่ายยอมเสียสิทธิ) ขณะที่รถที่ได้สัญญาณไฟเหลืองก็จะไม่กล้าชะลอรถ ถ้ามีรถแล่นจี้มาข้างหลังเพราะกลัวถูกชนท้าย และจะยังไม่กล้าหยุดรถแม้ว่าสัญญาณไฟแดงจะสว่างขึ้นแล้ว ถ้าเลือบไปเห็นรถข้างหลังแล่นไล่จี้มาด้วยความเร็วสูง แม้ไม่อยากฝ่าไฟแดงก็ต้องจำใจฝ่าไปโดยมากมักยอมเสี่ยงโดนใบสั่งของเจ้าหน้าที่จราจรเพราะดีกว่าเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ (ยังโง่เสียหน่อยก็ดีกว่าเสียมาก)

ปัญหาที่กล่าวมานี้ไม่ค่อยปรากฏให้เห็นในหลายๆ ประเทศทั้งในยุโรป อเมริกา ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ รวมทั้งประเทศบ้านใกล้เรือนเคียงกับบ้านเราอย่างสิงคโปร์และมาเลเซีย เพราะ

ประเทศเหล่านั้น อย่าว่าแต่การฝ่าสัญญาไฟแดงเลยที่เป็นความผิดร้ายแรง แค่ฝ่าสัญญาไฟเหลืองก็ผิดแล้ว แม้แต่ล้อรถก็จะ

ต้องหยุดหมุนอย่างสมบูรณ์เมื่อถึงป้ายให้หยุดหรือถึงทางม้าลาย (แม้ไม่มีคนข้ามก็ตาม)

ซึ่งต่างกับที่บ้านเรา ขนาดมีสัญญาไฟเขียวเสริมให้คนข้ามตามทางม้าลาย รถก็ยังวิ่งตัดหน้าตัดหลังให้ได้ลุ้นกันอย่างน่าตื่นเต้น และด้วยสถานการณ์เช่นนี้ ตามแยกที่มีไฟสัญญาณจราจรจึงต้องมีจำเลยมาคอยป้องปรามพวกเหล่าคนขับรถที่ไม่เคารพกฎ กติกา และมารยาทในการขับขี่ ซึ่งจำเลยก็ทำหน้าที่ได้ดีไม่ยิ่งหย่อนไปกว่า หมูหรือจ่าที่ยืนอยู่ข้างๆ หรือนั่งอยู่ในป้อม

เพราะต่างก็อยู่กันเฉยๆ แม้จะมีรถฝ่าไฟแดงไปต่อหน้าต่อตา

ท ักวันนี้ยังไม่เห็นมีผู้กำกับการจราจรที่ไหนหยิบยกปัญหานี้ขึ้นมาพิจารณาเป็นประเด็นหลักในการแก้ไขปัญหাজราจรในเมืองใหญ่ เห็นมีแต่คำสั่งให้เคร่งครัดเรื่องการสวมหมวกกันน็อก ที่มักตั้งด่านจับปรับกันอยู่บ่อยๆ ทั้งๆ ที่ไม่ได้ช่วยบรรเทาปัญหাজราจรติดขัดในเมืองใหญ่แต่อย่างใดเลย หรือว่าบ้านเราจะต้องใช้วิธีเปลี่ยนคำว่าไฟสัญญาณจราจร ให้เป็นไฟอำนาจตามอย่างประเทศลาว เพื่อว่ามันจะได้มีอำนาจกำกับการจราจรได้จริงๆ บ้าง ไม่ใช่เป็นแค่ไฟไร้อำนาจอย่างเช่นทุกวันนี้

และในเมื่อคนของบ้านเรา (ทั้งคนใช้รถใช้ถนนและคนบังคับใช้กฎหมายจราจร) ยังไม่สามารถปรับตัวให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานเหมือนสิงคโปร์และมาเลเซีย เราก็ถือเอาตามแบบอย่างลาวก็น่าจะได้ หรือจะดูแบบอย่างของพม่าหรือเขมรด้วยก็คงไม่เป็นไร เพราะอย่างน้อยก็เป็นการเตรียมตัวเข้าร่วมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ.2558 อีกด้านหนึ่ง

ประเทศไทยจะได้ไม่แปลกแยกจากประชาคมอาเซียนมากไปครับ

สุพจน์ เอียงกฤษ

คณะวิศวกรรมและอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้